מאי לאו אפי' רבנן לא רבי היא תנן המפריש חטאת ואבדה והקריב אחרת תחתיה תמות טעמא א) דקריבה הא לא הקריבה תרעה ל"ש מתכפר באבודה לא שנא מתכפר בשאינה אבודה לא שנא משך ולא שנא לא משך תיובתא דתרווייהו מילתא ב) דפסיקא ליה קתני מילתא דלא פסיקא ליה [א] לא קתני ג) תנן המפריש מעות לחטאת ואבדו והפריש אחרים תחתיהם ואח"כ נמצאו המעות ד) יביא מאלו ומאלו חטאת והשאר יפלו לנדבה טעמא דמתכפר מאלו ומאלו הא ה) א מאחד יוליכם לים המלח לא שנא מתכפר באבודה ולא שנא מתכפר בשאינה אבודה ולא שנא משך ולא שנא לא משך תיובתא דתרווייהו הכא נמי מילתא דפסיקא ליה קתני ו) ומילתא דלא פסיקא ליה לא קתני א"ר אמי א המפריש שני ציבורי מעות לאחריות מתכפר באחד מהן ושני יפלו לנדבה אליבא דמאן אילימא אליבא דרבי פשיטא דיפלו לנדבה ע"כ לא קאמר רבי אלא במפריש לאבוד אבל לאחריות מודה ואלא אליבא דרבנן פשיטא ז) ליה דיפלו לנדבה ק"ו השתא מפריש לאיבוד אמור רבנן לאו כאיבוד דמי לאחריות מיבעיא ח) ואלא אליבא ב דר"ש איצטריכא ליה מהו דתימא לית ליה לר"ש נדבה קמ"ל דאית ליה נדבה ומי מצית אמרת דלית ליה נדבה לר"ש ג והתני' ד שלשה עשר שופרות היו במקדש ט) ה והיה כתוב עליהן תיקלין חדתין ועתיקין קינין וגוזלי עולה עצים ולבונה וזהב לכפרת ו ששה לנדבה ותני עלה י) ששה לנדבה לעולה הבאה מן המותרות שאין עורה לכהנים דברי רבי יהודה אמר לו רבי נחמיה ואמרי לה ר"ש א"כ בטלה מדרשו של יהוידע הכהן יא) ז דתניא זה מדרש דרש יהוידע הכהן 1 אשם הוא יב) ח) כולו להביא כל דבר הבא ממותר ט חטאות ואשמות יג) ליקח בדמיו עולות הבשר לשם ועורות לכהנים אלמא אית ליה נדבה לרבי שמעון איצטריך סלקא דעתך אמינא כי אית ליה נדבה לר"ש בחד סידרא אבל

מאי לאו רבנן היא. וש"מ כאבודה דמי דנתכפר בראשון חבירו של אבוד וזה שלא נאבד לא הוא ולא חבירו יג] אולי למיתה אי הוו ביחיד אלמא טעמייהו דרבנן לאו משום הכי הוא יד]: **דתרווייהו.** דרב הונא ודרבי אבא: **מילתא דפסיקא ליה קתני.** כלומר לא תימא הא לא הקריב רועה דזימנין דרועה וזימנין דמתה כגון לרב הונא משך ושוב הקריב אפילו האבודה שאינה אבודה מתה בלא נימלך רועה ולרבי אבא בין משך בין נמלך אם נתכפר בשאינה אבודה אבודה מתה ואם באבודה נתכפר זו רועה והאי דקתני הקריב קודם ס) מציאת הראשונה משום דהא פסיקא ליה דמתה ואין חילוק בדבר ומשום הכי לא תנא נמצאת קודם כפרה מתה ולוקמא לרב הונא בדלא נמלך ולרבי אבא בנתכפר בשאינה אבודה משום דהיכא דנמצאת קודם כפרה מילתא דלא פסיקא היא דבעי לשויי חילוק אי זו רועה ואי זו מתה. ל"א הא נמצאת מעיקרא תרעה הניחא דקריב האבודה כו' והייני הך אלא שלשון ירושלמי הוא י): (א) **וניתני נמצאת מעיקרא.** כלומר ניתני נמצאת מעיקרא י) ואחר כך טו] תמות ונוקמה לדרב הונא בנמשך ולר' אבא בנתכפר בשאינה אבודה: ומשני **מילתא דפסיקא ליה קתני כו'** ל): טז] **הא מאחד.** מינייהו יולין השני לים המלח כו'. [ב] וקס"ד דדברי הכל היא אלמא טעמייהו דרבנן לאו בהכי הוא: **הכא נמי מילתא דפסיקא ליה כו'.** כלומר לא תימא הא מאחד מינייהו ילכו לים המלח דזימנין אזלי לים המלח וזימנין לנדבה למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה והאי דתנא מאלו [ג] (ב) יז] ולא תנא יביא מאחד מהן משום דמילתא דפסיקא ליה קתני דהאי ודאי תקנתא גמורה היא בלא שום חילוק אבל אי תנא יביא מאחד מהן בעי לחלוקי בין משך ללא משך לרב הונא ולרבי אבא בין אבודין לשאינן אבודין: **לאחריות.** שאם יאבד אחד מהן יתכפר בחבירו: **אליבא דר' שמעון.** דאמר באידך פירקין לעיל (דף טו.) חמש חטאות מתות ולית ליה רועה לגמרי שיפלו דמים לנדבה: **מהו דתימא לית ליה לר"ש נדבה.** גבי חטאת דכי היכי דלית ליה גבי בהמות לית ליה נמי גבי מעות קא משמע לן: **תקלין חדתין.** מי שלא הביא שקלו באדר מביאו כל השנה ונותנו באותו שופר וכשיגיע אחד מן השלשה פרקים שתורמין את הלשכה נותן בלשכה ונתרם עם שאר כסף שבלשכה: והשני כתוב בו **עתיקין.** מי שלא הביא שקלו אשתקד מביאו לשנה הבאה ונותנו שם והן עושין מהן חומת העיר ומגדלותיה וכל צרכי העיר שהרי ממותר שירי הלשכה מ) לבד נעשה כאותה ששנינו (שקלים פ"ד מ"ב) מותר שירי הלשכה ממנה היו עושין חומות העיר יח] כו' והאי מותר הוא שאילו היה שם היה נשאר: **קינין.** יט] מי שהיה מחוסר כפרה כגון זב וזבה ויולדת ומצורע שהן מביאין קן מביא מעות ונותן שם ואוכל בקדשים לערב בחזקת שהוקרבה כפרתו שאין בית דין של כהנים עומדין משם עד שיכלו כל המעות שבאותו שופר כדי שלא יאכל מחוסר כפרה בקדשים: **גוזלי עולה.** ברביעי כתוב כן והמתנדב [ד] בני יונה לנדבת עולת העוף מביא מעות ונותן בו: **עצים.** בחמישית כתוב עצים שהמתנדב עצים למערכה מביא מעות ונותן לתוכו: **לבונה.** בששי כתוב לבונה שהמתנדב לבונה מטיל מעות לתוכו: **וזהב לכפורת.** המתנדב כ) נ) לכלי שרת מביא ונותן בו. ל"א וזהב לכפורת המתנדב כלי שרת מביא ונותן כא]. כפורת היינו מזרק ובספר עזרא (א) כתיב כפורי זהב וגו' כב] ומש"ה נראה לי שהוא עיקר משום דקדשי בדק הבית לא היו באין למקדש אלא ליד הגזבר: **וששה שופרות היו לנדבת צבור הבאה מן המותרות.** לחטאות ואשמות וכל הנך דאמרינן יפלו דמיו לנדבה. ובפרק בתרא דמנחות (דף קו:) מפרש הני ששה כנגד מי: **שאין עורה לכהנים.** אלא חוזרין ומוכרין אותו ולוקחין בהמות לעולה לקיץ המזבח: **בחד סידרא.** וכגון הפריש כג] שתי ציבורי מעות לחטאתו והוזלו הטלאים ונותרו מן המעות: אבל

כיוס הוא צריך להתכפר באחת מהן ואינו יכול להמתין עבודת היום אבל לרבי אבא דאמר אליבא דרבנן דמפריש לאבוד לאו כאבוד ואם נתכפר באבודה שאינה אבודה רועה פריך שפיר דהא הכא דנתכפר בראשון ואפילו הכי ביחיד תמות אלמא מפריש לאבוד כאבוד דמי אבל לרב הונא לא פריך מידי דאיכא למימר דהוי כי משך אחת מהן בלא המלכה ס) בדין שניה למיתה אולא ביחיד ואפילו לרבנן:

הא מאחד מהן יוליכם לים המלח כו'. תיובתא דתרווייהו תימה דלעיל פריך מינה וקאמר הניחא לרב הונא ולרבי אבא נמי משני לה כרבי והכא פריך מינה לתרווייהו וי"ל דלית ליה השתא כסוגיא דלעיל אלא מסתברא ליה למקשה דהכא דאתיא נמי כרבנן ומיירי בכל ענין וכן דרך הש"ס להפך קושייתו בכל ענין פעמים ככה ופעמים ככה: **המפריש** שני ציבורי מעות לאחריות כו'. אי אליבא דרבי פשיטא ולקמן גבי מפריש שתי חטאות לאחריות מוקי לה כרבי ולא פריך פשיטא דיש לחלק בין מפריש מעות לאחריות למפריש בהמות לאחריות דהא קמן לרבי שמעון נמי דאמר גבי בהמות דמתה גבי ציבורי מעות מודה דמתכפר באחת מהן והשני רועה: **וששה** לנדבה. בפרק בתרא דמנחות (דף קז:) פליגי בה אמוראי הני ששה כנגד מי חזקיה אמר כנגד ששה בתי אבות שיהיה להם שלום זה כנגד זה לפיכך תיקנו ששה כנגד ו' ימי החול שיהא לכל בית אב ליומו וזעירי אמר כנגד פר ועגל וכבש איל גדי ושעיר וכל כך למה (כדי) שלא היו רוצין לעשות ממותר דמי הפר אלא לפר בלבד וכן לכל אחד ואע"ג דאיכא יד] [מ"ד] בפ"ק דשבועות (דף יב:) ע) מקילים בעולת העוף הני מילי דיעבד אבל לכתחילה לא דטוב לעשות מהן למה שהופרשו תחילה:

עין משפט נר מצוה

כג א מיי' פ"ד מהלכות פסה"מ הלכה ה:
כד ב מיי' פ"ב מהלכות שקלים הלכה ב:
כה ג מיי' שם ופ"ה מהלכות פסה"מ הלכה ט:

רבינו גרשום

המפריש ממש קאמר אלא והקריב אחרת תחתיה] לשחיטה כדפרשנו (ולא הקריב ממש ותמות השניה) [ולא שחטה עד שנמצאת חטאתו האבודה ונתכפר באבודה כדפרשנו. הראשונה תמות דקתני אההיא ראשונה קאמר דהקריב לשחוטה קודם שנמצאת האבודה להכי קרי ליה ראשונה ותמות משום דמשך אחת מהן מדעתו ואיכא למימר דאפי' רישא רבי היא וליכא למידק מינה טעמא משום דהקריב דלאו הקריב ממש הוא אלא הקריב לשחיטה. אלא לר' אבא אמר רב דאמר הכל מודים שאם נתכפר כו' לא מיתוקמא סיפא כדדייקינן מינה דילכו לים המלח כלל כרבנן אלא (כר') [לר'] דאמר המפריש לאבוד כאבוד דמי רישא כרבנן וסיפא כר' אין ומאי קמ"ל כו': גופא אמר רב הונא אמר רב הכל מודין שאם משך אחת מהן והקריב מדעתו שהשניה מתה. דקנסינן ליה הואיל ועבר מדעתו על מה נחלקו על הבא לימלך איזו יקריב דר' סבר לא עשו תקנה בקדשים דלא איכפת לן בההיא דמתה אלא אמרינן ליה לך התכפר בשאינה אבודה דלא איתיליד ביה ריעותא ואבודה מתה דאיתיליד ביה ריעותא ורבנן [סברי עשו תקנה בקדשים כי היכי דלא תמות ואמרינן ליה לך התכפר באבוד כו']: והכי נחלקו במתניתין בבא לימלך כו' דאמר דתמות סבירא ליה דאע"ג דבשעת הפרשה אבודה ולא בשעת כפרה אפי' הכי תמות אע"ג דבא לימלך ורבנן סברי אם בא לימלך לעולם אין מתה השניה ולא משכחת לה דמתה אלא ההיא דנמצאת לאחר כפרה (דהא) [דההיא] נתכפר בשאינה אבודה ונשתייר האבודה הלכך מתה (אלא) [אבל] הבא לימלך לעולם לא מתה השניה משום דאמרינן ליה לך התכפר באבודה משום דעשו תקנה בקדשים: יאכלו מה ת"ל דכתיב בחצר אהל מועד יאכלוה מה ת"ל דכתיב והנותרת מן המנחה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדוש בחצר אהל מועד ולא היה צ"ל יאכלו ולא יאכלוה. אלא יאכלו מה ת"ל שאם היתה מועטת שאם לא היה לו [לכהן] ליכל אלא מעט מן מנחות אוכלין עמה חולין או תרומה כדי שתהא נאכלת מן השבע כדי שיהא באכילתה שביעה והי' דיאכלוה מה ת"ל שאם היתה לו מן המנחות הרבה אין אוכלין [עמה חולין ותרומה] כדי שלא תהא המנחה נאכלת מן הגסה לאחר שביעה להכי כתיב יאכלוה היא היא לחודיה והא הכא אע"ג דקשיא מרובה אין אוכלין עמה חולין ותרומה בשה"א מועטת עשו תקנה דיאכלו עמה חולין ותרומה אלמא דעשו תקנה בקדשים מאי לאו הא ברייתא אפי' ר' היא דסתמא היא וקשיא לרב הונא דאמר דר' סבר לא עשו תקנה בקדשים לא הא ברייתא רבנן היא: ור' אבא אמר רב הכל מודים כו'. על מה נחלקו על אם נתכפר באבודה דר' סבר כו' והכי פליגי במתניתין דר' דאמר תמות קסבר אע"ג דאבדה בשעת הפרשה ולא בשעת כפרה ונשתייר שאינה אבודה. אפי' הכי תמות משום דמפריש לאבוד כאבוד דמי אע"ג דשאינה אבודה נשתייר מתה ורבנן סברי אם נשתייר שאינה אבודה אינה מתה דאין חטאת מתה אלא שנמצא לאחר כפרה דהיינו אם נתכפר באבודה ונשתייר שאינה אבודה אין מתה דמפריש לאבוד לאו כאבוד דמי: הא נמצא מעיקרא קודם כפרה רועה לא שנא מתכפר כו'. וקשיא לתרווייהו בין לרב הונא בין לר' אבא: לא הא לא קשיא להו דמילתא דפשיטא ליה לתנא קתני. היינו המפריש חטאתו ואבדה [ואח"כ נמצאת הראשונה] לאחר כפרה דתמות היינו פשיטא ליה והני תמות. אבל הא דוקיא הא נמצא מעיקרא לא קתני דלא פשיטא ליה דפעמים רועה ופעמים מתה לר' הונא כדאית ליה דכי משך אחת כרעתו השניה מתה ולא רועה. ולרבי אבא כדאית ליה דאם נתכפר בשאינה אבודה שאבודה מתה אע"ג דנאבדה בשעת הפרשה שניה ולא בשעת כפרה אפי' הכי מתה ולא רועה הואיל ולא פשיטא ליה למתני רועה לעולם ולא קתני הלכך לא קשיא: ל"א הא נמצא מעיקרא רועה הניחא לר' אבא [illegible] האי לישנא הניחא דדייקת הא נמצא מעיקרא רועה הני מילי היכא דהקריב אבודה ונשתיירה שאינה אבודה אלא אם הקריב שאינה אבודה ונשתיירה אבודה [illegible]

מסורת הש"ס

א) נ"ל מתה. ב) [לעיל טו. וש"נ], ג) [נ"ל והתניא], ד) יומא נה: שקלים פ"ו מ"ה, ה) [מנחות קד. קו:], ו) נ"ל דמתן, ז) [שקלים פ"ו מ"ו ע"ש זבחים קג. ע"ש], ח) נ"ל ונו', ט) היינו קודם נ"ק, י) הוא וניתני מי סד"א נ"ק, כ) נ"א ואפי"ה ועיין נ"ק, ל) [ע"כ לשון ירושלמי], מ) לבד כאותה נ"ק, נ) נ"א לכפורת ונירסת נ"ק זהב לכלי, ס) ובדין שניה נ"ק, ע) דמקילין. נ"ק.

תורה אור השלם

1. אשם הוא אשם אשם לה':
ויקרא ה יט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וניתני. נ"ב וזהו לגי' ירושלמי: (ב) ד"ה הכא נמי וכו' מאלו ואלו ולא תנא:

הגהות הגר"א

[א] גמ' לא קתני. גרש"י נ"ל הא נמצאת מעיקרא תרעה הניחא דקריב האבודה שאינה אבודה תרעה דמפריש לאבוד לאו כאיבוד דמי אלא אי קריב שאינה אבודה האבודה מתה ולר"י הניחא אי נמלך כב"ל אלא אי משך מדעתו השניה מתה וניתני נמצאת מעיקרא מלתא דפסיקא כו': [ב] רש"י ד"ה הא. וקס"ד כו'. כתב קס"ד נגד הסוגיא דלעיל: [ג] ד"ה ה"נ. מאלו. נ"ל מאלו ומאלו: [ד] ד"ה גוזלי. בני יונה. נ"א דוקא:

מוסף רש"י

והיה כתוב עליהן תיקלין חדתין, על האחד, תקלין עתיקין על השני, קינין על השלישי, גוזלי עולה על הרביעי, עצים על החמישי, לבונה על הששי, זהב לכפורת על השביעי (יומא נה.). וששה לנדבה. ששה היה כתוב עליהן נדבה (שם). ליתן כהן מעות המותרות לצורך נדבה צבור (מנחות קו:) דסוף קיץ המזבח יהיו הבשר לעולה ועורות לכהנים (שם קו:). אשם הוא אשם אשם לה'. אי אפשר לומר אשם לה' שכבר נאמר אשם לכהן כחטאת כאשם תורה אחת להם וגו' הא כיצד, כל דבר הבא ממותר חטאת כגון מפריש מעות לחטאתו ויתותר מהן ומותר אשמות, כגון הנך דאמרינן לרעייה דקי"ל (לעיל יח.) כל שבחטאת מתה באשם רועה, ילקח בדמיו עולות. נמצאו שני כתובים מתקיימין. אשם לה' בשר לעולה, ואשם לכהן העור, והיינו דכתיב כסף אשם וכסף חטאות לא יובא וגו' (זבחים קג.).

שיטה מקובצת

א) טעמא דהקריב ואח"כ נמצאת הראשונה תמות הא נמצאת מעיקרא תרעה כו': ב) דפסיקא פי' דפשיטא: ג) קתני ל"א הא נמצאה מעיקרא רועה הניחא אי הקריב אבודה דשאין אבודה רועה אלא אי הקריב שאינה אבודה ונשתיירה האבודה אמאי רועה [illegible]

[illegible]